

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 12-09-27064 חדיד נ' משהב"ט אגף השיקום

לפני ד"ר עודד מודריק-שופט, סגן נשיא

**עותרים פלוני
ע"י עו"ד תמר סיוון**

נגד

**משיבים הרופא המוסמך הראשי, משהב"ט אגף השיקום
ע"י עו"ד יהודית אריאב-פוקס מפמת"א אזרחי**

פסק דין

זו עתירה לביטול החלטת אגף השיקום במשרד הביטחון (להלן: "אגף השיקום") שאישר את החלטת הרופא המחוזי המוסמך לאשר לעותר 10 שעות ליווי שבועיות בלבד. העותר טוען כי בנסיבותיו הוא זקוק וזכאי לליווי בהיקף שעות שבועיות גבוה יותר.

הנסיבות

העותר, אדם כבן 56, שירת בצה"ל משך 20 שנה כגשש. בשנת 1995 נפצע בהתהפכות גיף בפעילות מבצעית. עקב פציעתו נאלץ העותר לפרוש משירותו בצה"ל. הוא הוכר כנכה צה"ל בשיעור 80% ונקבע כבלתי כשיר לעבודה לצמיתות.

העותר מתגורר בגפו. ביתר דיוק גר עמו אחד מבניו אך בהיות הבן נכה אין הוא יכול להושיט לעותר סיוע בפעילות יום יומית שגרתית.

כיוון שהעותר זקוק, לטענתו, לסיוע בפעולות כגון אליה במדרגות, הכנת אוכל, רחצה ושימוש בשירותים ועוד כיו"ב, פנה ביום 1.9.10 לרופא המוסמך המחוזי וביקש לאשר לו שעות ליווי בהתאם לסעיף 43 לחוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט – 1959 (להלן: "חוק הנכים") ותקנה 24 לתקנות הנכים (טיפול רפואי) תשי"ד – 1954 (להלן: "תקנות טיפול רפואי").

[מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת אתר פסקדין. להסבר לחצו כאן...](#)

ביום 19.10.12 ניתנה החלטת הרופא המוסמך המחוזי (להלן: "הרופא המחוזי"), אשר אישר זמנית לעותר ליווי אישי בהיקף של 4 שעות ליום, עד להחלטת וועדת הליווי.

ביום 4.10.11 קוים דיון בוועדת הליווי שבו נבדקה בקשת העותר. וועדת הליווי (ד"ר קטלין גולדנברג – יו"ר; ורד הכהן, ק. שוורץ, סופי גלט, אורית פורמן – חברים) המליצה להעניק לעותר 10 שעות ליווי שבועיות לצמיתות.

ביום 11.12.11 החליט הרופא המחוזי לאמץ את המלצת וועדת הליווי. העותר ערער על החלטה זו וביום 16.2.12 החליט הרופא המרחבי המוסמך להשאיר את החלטת הרופא המחוזי על כנה. גם על כך ערער העותר וביום 4.7.12 ניתנה החלטת הרופא הראשי המוסמך לדחות את הערר.

מקבץ ההחלטות שהתגבש לכלל החלטה מחייבת, כאמור למעלה, מצוי בבסיסה של העתירה שהוגשה בראשונה, ביום 11.9.12 לבית המשפט לעניינים מנהליים בחיפה אך הועברה לדיון לפני בית משפט זה.

ביום 20.12.12 קוים דיון מקדמי בעתירה. במהלך הדיון התברר שמסמך מסוים (דוח ADL משנת 2010) לא עמד לנגד עיני וועדה הליווי. על כן התבקש המשיב לבחון את משמעות היעדרות הדוח מידיעת וועדת הליווי והשלכותיו על מסקנותיה.

תגובת המשיב הייתה שאכן הדוח האמור לא היה לנגד עיני הוועדה אך גם לאחר עיון בו אין מקום לשנות את מסקנות הוועדה והיא עומדת אחר המלצתה.

עיקר טענות העותר

העותר טוען כי בהמלצת וועדת הליווי נפלו פגמים רבים שכתוצאה מכך ההמלצה אינה עולה בקנה אחד עם מצבו הרפואי וצרכיו הפיזיים של העותר. אלה עיקרי הפגמים.

- העדר רישום וכפועל יוצא גם העדר בדיקה של תלונות העותר בעניין כאבים ובעיות תפקודיות בחיי יום יום שבגינם נזקק לליווי.
- חרף ממצאי הוועדה בעניין מוגבלות בעמוד השדרה, דלדול שרירים וחולשה בגפה תחתונה וצליעה קבעה הוועדה שהעותר עצמאי וזקוק לעזרה רק בהתקפי כאב. המלצה זו אינה תואמת את המגבלות של העותר ואת השלכות התפקודיות שלהם.
- אין בסיס לקביעות הוועדה שהעותר עצמאי. העותר בשעת התקף מצבו חמור ביותר ומגיע עד כדי צורך בשכיבה ממושכת במיטה. אילו ביצעה הוועדה בדיקות להערכת תפקוד בסיטואציות ביתיות ניתן היה לקבוע קביעות נכונות בעניין קשיי התפקוד שלו.

[מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת אתר פסקדין. להסבר לחצו כאן...](http://www.PsakDin.co.il)

- ביום 8.12.10 נערכה לעותר בדיקה ביתית מטעם אגף השיקום שבה נבדקו תפקודי A.D.L (Activities Daily Living). דוח הבדיקה הזה לא עמד לנגד עיני וועדת הליווי. אילו שקלה הוועדה את הדוח ואילו קיבלה את הממצאים הכלולים בו הייתה מן הסתם מאשרת ליווי בהיקף שעות גדול יותר.
- לנגדי עיני הוועדה היה דוח A.D.L מ-4.10.11 שבמסגרתו נקבעו המלצות פחותות בהרבה מבחינת מדדי התפקוד של העותר. הפער בין שני הדוחות אינו סביר ואינו מוסבר. הליקויים של העותר הם קבועים והזמן אינו משפר אותם. לכן על הוועדה היה לנסות לעמוד על פשר ההבחנות בין שני הדוחות הללו.
- העותר חולק על גישת וועדת הליווי בעניין משמעות חסרון דוח ADL משנת 2010. הוא טוען שהדוח משנת 2010 תואם את המציאות הרבה יותר מאשר הדוח שנערך ב-2011 ושהיה לנגד עיני וועדת הליווי. הטעם לכך הוא שהדוח הראשון נעשה בבית העותר בעוד שהדוח השני נעשה בבית חולים. הבדיקה היא בדיקת יכולת התפקוד של העותר והחשיבות היא ליכולת התפקוד בבית ולא בבית החולים.

עיקר טענות המשיב

המשיב טוען כי לא נפל פגם בהחלטת הרופא המחוזי. החלטה זו התקבלה על בסיס המלצה של וועדה מקצועית המורכבת מרופא שיקומי, מרפא בעיסוק, אחות שיקומית ועובד סוציאלי. וועדה מקצועית זו מוכשרת (קומפוטנטית) לקבל החלטות מכח בדיקה שמבצעים חברי הוועדה שהם מומחים בתחומם. הוועדה ביססה את המלצתה על מערכת בדיקות עצמאית ועל מערך בדיקות מקדים, לרבות דוח ADL עדכני שהועמד לעיונה.

אכן דוח ה-ADL משנת 2010 לא היה לנגד עיני הוועדה. אלא שכאשר הופנתה תשומת לב יו"ר וועדת הליווי לדוח הזה על פי החלטת בית המשפט הגיבה יו"ר הוועדה שאפילו היה הדוח לנגד עיני הוועדה לא היה בו כדי לשנות את מסקנותיה הן מפני שהונח לפני הוועדה דוח עדכני יותר והן מפני שהוועדה ביצעה בדיקות שונות בעצמה.

נוכח האמור לעיל אין כל יסוד להתערב בהחלטת הרופא המחוזי שניתנה בהתאם לחוק הנכים ובהתאם לתקנות הטיפול הרפואי. בעקרון זו החלטה המתקבלת במישור מקצועי שהיא פרי ממצאי גורמים שונים מתחום הרפואה השיקומית. על כן מוגבלת התערבותו של המשפט בעניינים מנהליים בהחלטה כזו.

הלכה מושרשת היא שבית המשפט לעניינים מנהליים לא ישים את שיקול דעתו תחת שיקול הדעת של הרשות המנהלית המקצועית ובית המשפט יתערב רק כאשר החלטת הוועדה נפגמה בפגם של פסלות מנהלית, לוקה באי חוקיות או בחוסר סבירות בולט.

[מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת אתר פסקדין. להסבר לחצו כאן...](#)

דין

אינני רואה מקום להיכנס לפרטי הפרטים של ההבחנות שעשה ב"כ העותר בדוחות, בנתונים, בבדיקות שהיו לנגד עיני וועדת ההיגוי ובמסקנות שהסיקה. הטעם לכך שמדובר בשיקול דעת של גורמים מקצועיים שבית המשפט אינו אמון על תחומם.

השאלה היחידה שנראית לי ראויה לדיון נעוצה בכך שוועדת הליווי לא שקלה את דוח ADL משנת 2010 שכל הנראה שימש כמסד נתונים מרכזי להחלטה הזמנית להעניק לעותר שעות ליווי בהיקף של 4 שעות ליום.

כאמור למעלה מכאן הופנתה תשומת לב וועדת הליווי לקיומו של הדוח והתבקשה תגובתה לשאלת משמעותו. התגובה שהגיע מיו"ר הוועדה היא שאין לדוח החסר משמעות מרובה הן מפני שקיים דוח תפקודי מאותו סוג מעודכן לזמן הדיון של הוועדה והן מפני שוועדת הליווי ביססה את חוות דעתה גם על בדיקות עצמאיות שערכו חבריה.

עד שאכריע בגורל העתירה אקדים משפטים ספורים אודות בדיקת ה-ADL. זו בדיקה לשם ברור מידת תלותו של אדם בגורמי עזרה לצורך ביצוע פעולות יום יום. הבדיקה מקובלת לצורך ברור הזדקקותם של קשישים לעזרה סיעודית. היא מבוצעת באופן רגיל בידי עובדת סוציאלית שמיומנת למטרה הזאת. הבדיקה היא בדיקה מעשית-פיזית ותשאל של הגורם הנבדק.

אין חולק שבדיקת התפקוד משנת 2010 העניקה לעותר נקודות שיקלול שדי בהן כדי לשמש החלטה בדבר היקף ליווי מוגבר. אין חולק שבדיקת התפקוד משנת 2011 שונה באורח מהותי מזו שקדמה לה ושהיא מעניקה נקודות שיקלול פחותות בהרבה מן הראשונה.

ברי גם שוועדת ההיגוי היא בעלת כשירות וסמכות לגבש מסקנות לפי שיקול דעתה העצמאי גם אין הן עולות בקנה אחד עם דוחות התפקוד.

עולה מן המקובץ שהלכה למעשה אין בידי כשופטת, בסיס עיגון ממשי להתערבות בהמלצת וועדת הליווי כפועל יוצא גם לא בהחלטת הרופא המחוזי.

אכן אינני אומר לקבוע שנפל פסול כלשהו בהחלטת הרשות המנהלית המוסמכת. אינני אומר לקבוע שהחלטתה לוקה מבחינת הביסוס הרפואי מקצועי שלה. אף על פי כן אינני יכול להתעלם מתחושת אי נוחות ועמימות מסוימת העולה מצרוף הנסיבות הבא.

[מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת אתר פסקדין. להסבר לחצו כאן...](#)

ב-2010 נערכה בדיקת תפקוד בביתו של העותר שמצאה שבשל מצבו הוא זקוק לסיוע בליווי בהיקף מסוים. על בסיס בדיקה זו זכה העותר לשירותי ליווי בהיקף של 20 שעות שבועיות משך יותר משנה. לפתע או כמעט לפתע, לפני הדיון בוועדת ההיגוי, נערכה בדיקה תפקודית נוספת, לא בביתו של העותר, אלא בבית חולים, שתוצאתה שונה מהותית מהבדיקה הקודמת. ברור כשמש שמצבו של העותר שהוא נכה לצמיתות לא השתנה לטובה בחלוף הזמן. על כן האפשרויות הן שחלה טעות בבדיקה התפקודית הראשונה או שחלה טעות בבדיקה התפקודית השנייה. לא ברור לי עד כמה יכולה החלטת וועדת הליווי להסביר את הפער שבין שתי בדיקות התפקוד.

דחיית העתירה משמעותה קיבוע של היקף שעות הליווי שנקבע בידי הרופא המחוזי. אם התרחשה טעות בבדיקת התפקוד משנת 2011 ולא התרחשה טעות בבדיקת התפקוד משנת 2010 כי אז קיבוע החלטת הרופא המחוזי עשוי לגרום נזק תפקודי קשה לעותר.

כיוון שבית המשפט לעניינים מנהליים מוסמך לתת גם סעד של צדק, לפני משורת הדין, נראה לי שהתוצאה הנכונה ביותר צריכה להיות מתן הוראה לקיום בדיקת ADL נוספת בביתו של העותר ושבבקבותיה יובא עניינו בשנית לפני וועדת הליווי.

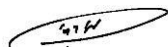
אך מובן הוא שוועדת הליווי ובעקבותיה הרופא המחוזי מוסמכים לקבל החלטה בגדר סמכותם המקצועית והחוקית ואין בפסק דין זה כדי להוות אפילו רמז לתוצאה כלשהי של העיון החוזר.

התוצאה

אני מקבל את העתירה באופן חלקי בכך שאני מורה להחזיר את העניין אל וועדת הליווי, כדי שזו תגבש המלצה לאחר שתיערך בדיקת ADL נוספת בביתו של העותר. בהתאם להמלצת וועדת הליווי יגבש הרופא המחוזי את החלטתו.

כיוון שלא מצאתי פגם בהתנהלות המשיב וגורמיו אינני פוסק הוצאות בעתירה זו.

ניתן היום, י"ג סיון תשע"ג, 22 מאי 2013, בהעדר הצדדים.

דר' עודד מודריק, סגן נשיא